

A może by tak od początku ?

Marta Hetmańska
Kl. III BG
ZS Ozimek

„Należy patrzeć przed siebie i budować przyszłość. Jest to jednak o wiele trudniejsze, bez spojrzenia wstecz, bez pamięci o minionych czasach, o przodkach i ich doświadczeniach. „

Dolina Małej Panwi położona jest w południowo- zachodniej części Polski. Choć rzeka Mała Panew w górnym swym biegu tworzy dość wąską pradolinę, to jednak poszerza się ona w okolicach Krasiejowa i Ozimka, tworząc dolinę otwierającą się przez Jezioro Turawskie na dolinę Odry. Ten względnie niewielki lecz urodzajny kawałek gruntu, położony wśród lasów, od pradziejów jest miejscem, gdzie ludzie chętnie się zasiedlali.

Najstarsze dzieje pierwszego tysiąclecia naszej ery, terenu położonego w Dolinie Małej Panwi giną w mroku historii. Jedyne w wyobraźni możemy przedstawić sobie obraz tychże obszarów. Rzeka tworząc liczne zakręty, pętle i rozlewiska, otoczona była podmokłymi lasami. Gęste bory, które znajdowały się niedaleko rzeki, były niedostępne, dzikie i niegościnne dla potencjalnych osadników. Niewielkie tereny zawierające skrawki ziemi odpowiedniej pod uprawę znajdowały się tylko w pradolinie, utworzonej przez częste zmiany biegu rzeki. Nieurodzajna gleba jak i gęste lasy, zniechęcały ludzi do stałych siedzib, osad. Nie przebiegał też tędy żaden szlak handlowy, który mógłby pomóc w zasiedlaniu się ludzi.

Jednak dzięki wykopaliskom prowadzonym w okresie międzywojennym XX w. dowiadujemy się o dawnych osadach znajdujących się bezpośrednio nad rzeką. Potwierdzeniem na obecność ludzi na terenie Krasiejowa, Szczedrzyka czy Kotorza Małego są szczątki domostw, resztki palenisk, oraz odłamki gliniane zdobione różnymi wzorami. Miejsca, w których zostały odkryte znaleziska mogą wskazywać na to, że osady powstawały blisko nurtu rzeki lecz położone nieco wyżej. Przyczyną takiego rozmieszczenia mogą być obawy przed natarciem nieprzyjacieli czy też powodzi. Dzięki bliskości rzeki mieszkańcy, mieli dostęp do wody i ryb. Gęste lasy dawały owoce, dziką zwierzynę oraz jakże ważny budulec.

Z końca XIII wieku pochodzą najwcześniejsze pisma potwierdzające i podające nazwy najstarszych miejscowości leżących w tejże krainie. W 1293 r. mowa jest o Bratachu Włodar de Crasseow, ówczesnym właścicielu Krasiejowa. Natomiast w 1297r. mówi się o folwarku usytuowanym przy drodze do Szczedrzyka. A dopiero w 1464 roku dowiadujemy się o osadzie Wschodnia (dzisiejsza Schodnia), która została założona przez mieszkańców Szczedrzyka na wschód od wioski.

Zmiany polityczne mające miejsce na przełomie XIII i XIV wieku, nie miały większego znaczenia i życie codzienne mieszkańców doliny nie zmieniło się. Nadal mówili swoim słowiańskim, staropolskim językiem i zajmowali się swym prozaicznym życiem. Łowili ryby, zbierali owoce, uprawiali rolę, na niewielkim skrawku znajdującym się w pradolinie rzeki. Jedynym szlakiem, a raczej odłogiem szlaku, który wtedy przechodził przez Krainę Małej Panwi, była tzw. Solarka, czyli szlak łączący Wrocław z kopalnią soli w Wieliczce.

Najstarszym kościołem na tym terenie Małej Panwi jest kościół w Szczedrzyku. Jego istnienie jak i istnienie parafii w Szczedrzyku datuje się mniej więcej na pierwszą połowę XV wieku. Dokument 1679 roku, podaje nazwy miejscowości należących do tejże parafii, oraz liczbę mieszkańców je zamieszkujących. Dowiadujemy się, że w Szczedrzyku mieszkało 52 gospodarzy i była to miejscowość największa. Następnie kolejnymi były Staniszcze z 18 gospodarzami, Krasiejów i Biestrzynnik z 14, Schodnia 13, a 5 zagrodników mieszkało w dzisiejszym Pustkowiu. Drewniany kościół w Krasiejowie, który został konsekrowany w 1518 roku, należał do parafii w Szczedrzyku.

Kościół w Szczedrzyku ok. 1910 r. W głębi widoczna jest dzwonnica poprzedniego, drewnianego kościoła.

Kościół w Krasiejowie wybudowany ok. 1904 roku.

Nie ma żadnych historycznych dowodów na to by hutnictwo ogrywało jakąś znaczącą pozycję w codziennym życiu ludności. Na terenach Szczedrzyk podczas wykopalisk, które miały miejsce w trzydziestych latach ubiegłego wieku, odkryto, że pierwsza ludność zamieszkująca te tereny zajmowała się wytopem żelaza. Natomiast brak dowodów na późniejsze działalności w tym kierunku. W innych miejscowościach znajdujących się na terenie Doliny Małej Panwi odkryte zostały ślady żużlu i wypalanej gliny świadczące o istnieniu prymitywnych dymarek.

Tak więc do pierwszej połowy XVIII wieku, życie mieszkańców Doliny Małej Panwi biegło powoli. Można by pomyśleć, że bardziej było uzależnione od otaczającej przyrody niż od ważnych wydarzeń historycznych czy politycznych na Śląsku. Eksplorując dokumenty czasem odnosimy wrażenie, że zapomniano o tej posiadającej ukryte bogactwo ziemi. Z pewnością mało kto mógł wtedy przewidzieć jak wielkie zmiany polityczne, a przede wszystkim gospodarcze przyniosą mieszkańcom Doliny Małej Panwi nadchodzące lata.

Bibliografia :

1. *Śląsk Opolski dziedzictwo i współczesność*, pod red. Doroty Simonides, Opole 2005.
2. *W Dolinie Małej Panwi*, Józef Tomasz Juros, Ozimek 2010.
3. WWW.wikipedia.pl